

Klíšťata nejsou jen letní problém. Je třeba myslet na prevenci, radí hygienici

2.10.2026 - | Krajská hygienická stanice kraje Vysočina - Khsjih.cz

Začátek podzimu neznamená konec sezony klíšťat. Dokud přetrvává teplé počasí a nepřijdou výraznější mrazy, zůstávají klíšťata aktivní a představují zdravotní riziko. Obyvatelé Vysočiny by proto neměli podceňovat prevenci ani v podzimních měsících.

Klíšťata se nevyskytují pouze v lesích a na loukách, ale také v městských parcích, zahradách, křovinách či v okolí rodinných domů. K přisátí tak může dojít nejen při pobytu v přírodě, ale i během běžné procházky nebo při práci na zahradě.

„Tito malí roztoči přenášejí řadu infekčních onemocnění, nejčastěji Lymeskou borreliózu a klíšťovou encefalitidu. Obě nemoci mohou způsobit závažné zdravotní komplikace,“ varuje MUDr. Hana Pavlasová, ředitelka Odboru protiepidemického Krajské hygienické stanice kraje Vysočina.

Lymeská borrelióza (LB) je nejčastějším onemocněním přenášeným klíšťaty. Mezi první příznaky patří horečka, únava, bolesti hlavy, svalů a kloubů. Typickým znakem je migrující erytém, tedy červená skvrna, často s vybledlým středem. Při včasném zachytu je borrelióza dobře léčitelná antibiotiky. Bez léčby však může poškodit nervový systém, srdce i pohybový aparát a způsobit dlouhodobé zdravotní potíže.

„Na Vysočině počet onemocnění výrazně narůstá. Na vyšším počtu hlášených případů se vedle skutečného výskytu podílí také stále kvalitnější diagnostika a zlepšující se zachyt i hlášení onemocnění. Zatímco v roce 2024 bylo hlášeno 492 případů, v roce 2025 již bylo 894 nemocných. K 15. září letošního roku evidujeme v regionu 783 pacientů,“ uvádí data Hana Pavlasová.

Klíšťová encefalitida (KE) je závažné virové onemocnění postihující centrální nervovou soustavu. První fáze obvykle připomíná běžné virové onemocnění a projevuje se únavou, zvýšenou teplotou nebo bolestmi svalů. Po krátkém zlepšení může následovat druhá fáze s postižením nervového systému.

Nemocní mohou trpět vysokými horečkami, silnými bolestmi hlavy, ztuhlostí šíje, poruchami rovnováhy a dalšími neurologickými příznaky. Onemocnění může vést k dlouhodobým následkům, jako jsou chronické bolesti hlavy, poruchy soustředění, únava, poruchy spánku, ochrnutí, nebo ve vzácných případech i k úmrtí. Specifická léčba neexistuje, klíčová je proto prevence.

„V Kraji Vysočina jsme v roce 2024 evidovali 67 pacientů, z nichž dva zemřeli. V roce 2025 bylo hlášeno 53 případů klíšťové encefalitidy, jeden pacient na toto onemocnění zemřel. Do poloviny letošního září lékaři hlásí již 42 nemocných, z toho tři případy s těžkým průběhem,“ doplňuje statistiku MUDr. Pavlasová.

Závažnější průběh onemocnění klíšťovou encefalitidou bývá častější u dospělých, seniorů a osob s oslabenou imunitou. Právě u těchto skupin mohou být následky dlouhodobé a významně tak ovlivnit kvalitu života.

MUDr. Pavlasová proto doporučuje: „Jedinou spolehlivou ochranou proti klíšťové encefalitidě je očkování. Základní očkovací schéma se skládá ze tří dávek, následovaných pravidelným přeočkováním každých tři až pět let podle věku a použité vakcíny. Podzim je vhodným obdobím k zahájení očkování. Doporučuji si také zkontrolovat termíny přeočkování. Osobám starším 50 let očkování plně hradí zdravotní pojišťovny, mladší zájemci mohou využít příspěvky z preventivních programů zdravotních pojišťoven.“

Jak snížit riziko přisátí klíštěte:

- používat kvalitní repelenty,
- nosit světlé oblečení s dlouhými rukávy a nohavicemi,
- používat uzavřenou obuv,
- vyhýbat se vysoké trávě a hustým porostům,
- pravidelně sekat trávu na zahradách,
- po návratu z přírody prohlédnout celé tělo včetně vlasové části hlavy, kontrolu zopakovat i následující den,
- vyklepat, vyprat použité oblečení.

Důležitý je správný způsob odstranění klíštěte. Místo přisátí nejprve vydezinfikujeme, klíště uchopíme pinzetou nebo jinou pomůckou co nejbližší ke kůži a plynulým tahem vytáhneme. Nesaháme na něj holou rukou. Následně je nutné místo opět vydezinfikovat a umýt si ruce. Klíště není vhodné potírat olejem, krémem ani jinými mastnými přípravky a také jej mačkat mezi prsty. Po odstranění si zaznamenáme datum přisátí do kalendáře a několik týdnů sledujeme zdravotní stav. Pokud se objeví červená skvrna, horečka, bolesti hlavy nebo jiné zdravotní obtíže, je nutné kontaktovat lékaře.

S přicházejícím podzimem aktivita klíšťat nekončí. Vzhledem k vysokému výskytu klíšťové encefalitidy a Lymeské borreliózy na Vysočině doporučujeme prevenci nepodceňovat, upozorňují krajsí hygienici.

Bc. Jana Böhmová, tisková mluvčí KHS kraje Vysočina, e-mail: tisk@khsjih.cz, tel. 604 699 678

<https://www.khsjih.cz/tiskove-zpravy/cteni/220-klistata-nejsou-jen-letni-problem-je-treba-myslet-na-prevenci-radi-hygienici>